

טעימות הדף היומי

עם הרב אברהם משה הלוי רוט

להערות והוספות: a0527652027@gmail.com

שיעורי "טעימות" מיועדים ללומדי הדף היומי המבקשים להעשיר את הלימוד עם "נושא מעניין לקחת הביתה". הם כוללים נושאים לדיון, פולמוסים, חיזוקים, לקחים, קושיות, הקשרים לפרשת השבוע והמועדים, ועוד ועוד. מטרת השיעורים לעודד שיח תורני גם לאחר שהלימוד הסתיים. בבית או בעבודה, עם האשה או הילדים, בשבתך בביתך ובכלתך בדרך.

השיעורים נמסרים באולפני "קול הלשון" וניתן לצפות בהם באתר, או להקשיב בטלפון 03-6171111 ולהקיש ברצף (משמאל לימין): # 41670658 *

לתגובות והערות, ולקבלת הגליון בקביעות: a0527652027@gmail.com
הפקת הגליונות כרוכה בהוצאת משאבים רבים של עריכה וגרפיקה, ניתן להשתתף בעלויות ובזכויות!

מצוות, קריאת המגילה (נשמה), משלוח מנות (רוח), משתה (גוף), מתנות לאביונים (ממון).

[שאל אותי על זה קמצן אחד: הרי שלושת המצוות הראשונות מבטלות את מה שביקש המן להפסיד. הוא רצה להפסיד את הגוף – הצטוונו באכילה ושתיה, רצה להפסיד את הרוחניות – הצטוונו בקריאת המגילה וכו', ואם כן היה **בדין שכנגד גזירת "שללם לבז" יהיה לנו חיוב "להכניס כסף", ואילו חז"ל תיקנו "מתנות לאביונים" שאנו צריכים "להוציא כסף", וכי הם באו לסייע לגזירת המן? ...!**

אמרתי לו: ראה איך אתה מרוכז בעצמך... הרי **המן ביקש לרושש את כולנו**, שללם לבז, לכן מצווים חז"ל להעניק כסף **לאביונים** על מנת **לבטל** את גזירת המן. אבל אתה, רואה את כל הפורים רק סביב עצמך...

אך האמת היא שגם במבט פרטי על העשיר, מצוות מתנות לאביונים מבטלת את גזירת המן. כי המן ביקש שלא יהיה לנו כסף וממון לקיים בהם מצוות צדקה, ואנו זוכים להשתמש בממון לנתינת צדקה.

בכל אופן, אנו רואים מדברי הגר"א הללו שנתנית צדקה היא כמעט כ"נתינת" חלק מהנשמה שלנו... הממון הוא חלק מרובדי האדם... כעת נבין את דברי התוספות אצלנו שצדקה היא דוקא ב"חסרון ממון", **כאשר החסד "כואב בכיס", זוהי צדקה!...**

רמז | צדקה – רק בלשון הקודש!

בעומק יותר: "צדקה" היא הנקבה של ה"צדק". צדק – עפ"י דין, צדקה – עפ"י דין של בעלי רחמים. רק פעולה שסותרת את דין ה"צדק", להעניק משכון שיש לו בו קניין, נחשבת "צדקה". לעומת זאת, כל עזרה וטירחה עבור הזולת איננו סותר את ה"צדק", כי דיני הממונות אינם סותרים לזה.

שמעתי פעם בשם אחד מגדולי האדמו"רים זצ"ל דבר מעניין מאד: **שלושת המילים "תשובה, תפילה, צדקה" – לא מתורגמות באף שפה! בכל שאר השפות משתמשים במילים בעלות משמעות שונות לגמרי!**

לקח | להוציא כסף מהארנק – זה משהו אחר...

רבי יצחק דורש שמלוה קונה משכון מן הפסוק "ולך תהיה צדקה" אם אינו קונה משכון – צדקה מנין לו? וצריך להבין, הרי גם אם אין לו קניין במשכון מכל מקום יש לו זכות לעכב את המשכון אצלו, וכשהוא נותנו ללווה הנזקק להשתמש בו הרי הוא עושה בזה חסד וצדקה!

מבארים התוספות כאן שאמנם יש כאן חסד גדול אבל אין שייך בזה הלשון "צדקה", "דלא מיקריא צדקה אלא אם כן מחסרו ממון".

הבה נתבונן, הרי כאן איננו "מחסרו ממון" ממש, שהרי המשכון איננו לגמרי שלו אלא יש לו בו קניין להתחייב באונסין, ועוד, שהמשכון חוזר אליו בשלימותו, אך מכל מקום מכיון שהוא נותן לו את המשכון הקניין לו לזמן מה, כבר נכלל זה ב"צדקה", יש כאן איזו בחינה של 'חיסור ממון'.

זה דבר מפליא – שהרי עצם נתינת המשכון (גם בלא קניין דרבי יצחק) יש בה טירחה וסיכון גדול, ובכל זאת זה איננו נחשב לצדקה, אבל, מה ש'מחסרו ממון' באיזו בחינה – מחשיבו לצדקה.

ללמדך, שלהוציא כסף – זה משהו אחר...

דרוש | ממונו של אדם – חלק ממנו!...

הגאון מוויילנא אומר שכל אדם יש לו כמה רובדים באישיותו: נשמה, רוח, נפש ו... ממון!... כנגד זה ביקש המן: להשמיד (להעביר על הדת, נשמה), להרוג (רוח), לאבד (את הגופים עצמם), ושללם לבז (להפסיד הממון). כנגד זה תיקנו ד'

שהוא פשוט עם הארץ: **אין בתורה כזאת אפשרות לעזוב מצוות בשביל מצוה אחרת.**

במסגרת עיסוקי בהשכנת שלום בית **שמעתי סיפורים שונים ומשונים**, מעוררי צחוק עצוב, שנבעו מהבורות הזו. כמו יהודי אחד שליווה את אשתו לחדר לידה. הלידה, כמו הרבה לידות, נמשכה שעות ארוכות. "אוי, לא אכלתי מלווה דמלכה..." הוא נזכר, ורץ לעיר לקנות לו לאפה-שווארמה... אשתו בחדר לידה! לבד! יש אחר שעזב את חדר הלידה בשביל להניח תפילין / להתפלל מנחה / ליטול לולב... בורים ועמי ארצות!...

כמו הרבה הורים **זכיתי לבלות לילות בחדרי מין** עם התינוק התורן שסבל מקוצר נשימה / חום גבוה וכו'. עם הנץ החמה החלו להסתובב שם אנשים טובים שהציעו לי להניח תפילין. "להניח תפילין?" תמהתי "אני עוסק במצוה!" אז מה? אתה יכול לקיים שניהם! נזפו בי האנשים. ובכן, הם לא ידעו שההלכה כמו הר"ן שהיכול לקיים שניהם פטור מן המצוה!..

יהודי שיושב בליל הסדר ותפקידו לשמור על המת, **לא אוכל מצוה!** אם למרות זאת הוא "התנדב" לאכול - ספק אם יכול לברך, שכן איך יאמר "וצונו" כאשר הקב"ה לא ציווה אותו. לא המצאתי את זה, תפתחו משנה ברורה בהלכות פסח סימן תע"ה שעה"צ סקל"ט. **תפתחו, אל תאמינו לי.**

מדוע ההלכה הזאת לא כ"כ מפורסמת? משום שבהיותנו בישיבות היא כמעט לא היתה אקטואלית. שהרי מצות תלמוד תורה היא המצוה היחידה (כמעט). ראה לקמן, "טעימות" דף מט, מצוה נוספת) שאיננה פוטרת משאר מצוות (אם אי אפשר לקיים ע"י אחרים). לכן מפסיקים מתלמוד תורה לתפילה, תפילין, קריאת שמע, לולב, שופר וכו'. התרגלנו לכך שאין תירוצים - מקיימים את כל המצוות. אשרינו. **אבל אחרי שנעשינו ב"ה בעלי משפחות, זכינו להתעסק במצוות נוספות חוץ מתלמוד תורה ועלינו לדעת שהעוסק בהן פטור משאר מצוות.**

בית הוראה | כללי "עוסק במצוה פטור מן המצוה"

א. יכול לקיים שניהם: התוספות כתבו שמי שיכול לקיים את שתי המצוות - אינו פטור. אבל, שימו לב, כוונתם למי שיכול לקיים את שני המצוות **בו זמנית**, בלי להפסיק אפילו לרגע מהמצוה הראשונה. כמו מי שמעוטר בתפילין. אבל אם צריך להפסיק מהמצוה הראשונה אפילו לרגע קטן, פטור. ולכן מבואר בסוגיא שלנו שהעוסק בטיפול באבדה, למרות שיכול להפסיק לרגע אחד בשביל לתת פרוטה לעני, פטור מלעשות כן. (גם לדעת התוספות!).

דעת הר"ן שאפילו מי שיכול לקיים את שתי המצוות בו זמנית - פטור. אלא אם כן, הוא יכול לקיים שניהם בו זמנית

בכל הלשונות "תשובה" משמעותה: חרטה או השתנות, רק בלשון הקדש משמעותה 'לשוב'. אתה כבר טוב, נשמתך טהורה, תשוב אל שורשך העליון והקדוש. אל תשתנה, אל תהיה מישהו אחר, פשוט תשוב להיות מה שאתה כבר!

בכל הלשונות "תפילה" משמעותה: בקשה או פולחן, רק בלשון הקדש משמעותה 'התחברות' עם הקב"ה, "נפתולי אלקים נפתלתי". יהודי לא רוצה בא-ל "כספומט" להוציא ממנו כספים והנאות, לשלוח לו רשימת בקשות ולפייס אותו בפולחן וסגידה. יהודי משתוקק להתחבר אל הקב"ה, הבקשות והתחינות הן הדרך לזה. העונש הכי גדול ניתן לנחש - לא יחסר לו כלום והוא לא יכלל ב"כולם אליך ישברון לתת אכלם בעת", לא תהיה לו הדרך להתקשר עם בוראו.

בכל הלשונות "צדקה" משמעותה: נתינה או חמלה. רק בלשון הקדש משמעותה: 'צדק ויושר'. יהודי יודע שזה לא צודק, שחבר שלו סובל ורחמיו לא יהמו עליו. הקב"ה ברא את העניים כדי לזכות את העשירים, לא להיפך. הצדקה היא הדרך שלנו להיות צודקים וצדיקים.

[פעם ניסיתי כאתגר לבדוק את הנתון הבלשני הזה, מה משמעות שלושת המילים הללו בשאר השפות. ואכן, בכל השפות שבדקתי: ספרדית, רוסית, אוקראינית, צרפתית, אמריקנית, ועוד, הוורט הזה עמד בהצלחה!..]

הידעת | הכלל ה(י)סודי שישנה את חייכם

הנושא הבא, שנלמד בדף שלנו, הוא חשוב מאד מאד, אבל משום מה הוא נעלם מעיני רוב האנשים. זה ה"סוד" של עולם ההלכה. **נהרות של דמעות נשפכו בגלל חוסר הידיעה הזאת.** כל כך הרבה כאב, צער, תסכול, היה אפשר לחסוך אם רק אנשים היו יודעים את הסוד המאיר והבהיר הזה. הסוד הזה נמצא אצלנו, **שבועות דף מד**, ובעוד כמה מקומות בש"ס. התדעו מה הוא? **"עוסק במצוה פטור מן המצוה".**

דמיינו את הסיטואציה הבאה: חצי שעה לפני כניסת השבת, בביתם של ראובן ושרה שוררת מהומת-אלקים. הילדים לא לבושים, הכלים בכיור לא שטופים, שולחן השבת לא ערוך... עבודה רבה לפניהם, הם מתזזים ממשימה למשימה, ומקווים שמחוגי השעון ייאטו את מרוצתם. לפתע תופס ראובן את ראשו "אוי! היום לא התפללתי מנחה-גדולה כהרגלי! אני חייב לרוץ להפסיק מנחה בבית הכנסת לפני שתיכנס השבת!" שרה לא מאמינה שזה קורה לה - בעלה נוטש את המערכה ומשאיר אותה להתמודד לבד מול כל המטלות...

אם ראובן עם הארץ - הוא יוצא לבית הכנסת. אשתו מתוסכלת וכועסת. הוא חושב שהוא צדיק. יותר נכון: הוא חושב שאין לו ברירה! ההלכה מחייבת אותו!.. הוא לא יודע

בטענה שהוא "עוסק במצוה". כי מה שאתה עוסק במצוות צדקה איננו מתיר לך להעלים עיניך ממצוקתה של אשתך ולעשוק אותה בכך!...

מעשה | מדוע לא הסכים החפץ חיים להפסיק למנחה?

סיפר הגר"ש גריינמן זצ"ל (חפץ חיים על התורה, פרשת ראה): באסיפת רבנים בוילנא, אודות חיזוק היהדות ומוסדות התורה, התכנסו יחד מאות רבנים. באותה אספה נאם הח"ח לפני הנאספים יותר מארבע שעות רצופות, וכשנטה היום לערוך עורר אחד הרבנים תשומת לב היושבים בראש שכבר פנה יום וצריכים להתפלל תפילת מנחה. הגיעו הדברים לח"ח שישב ליד שולחן הנשיאות וכמעט שהתחיל להתרעם על אשר מפריעים את הנהלת האספה "אנו עוסקים איך להרים כבוד שמים ע"י החזקת הישיבות, והמה רוצים להתפלל מנחה?!..." סוף דבר היה שניצחו אלו שעוררו להפסיק את האספה, וכל הקהל קרוב לג' מאות רבנים התפללו תפילת מנחה.

אחר תפילת המנחה פירש הגאון ר' חיים עוזר זצ"ל, שהיה יו"ר האסיפה, את התמרמרותו של הח"ח זצ"ל: הרי דין מפורש הוא ש"העוסק במצוה פטור מן המצוה" ומה עוד מצות למוד התורה והחזקתה ששקולה היא, אלא במה דברים אמורים אם עוסקים במצוה כהלכתה כמו הח"ח שהיה שקוע ראשו ורובו בענין שאנו עוסקים בו, אבל אלה שהקפידו על תפילת מנחה כנראה שהשאירו מקום פנוי בראש לענינים אחרים, הנה הלא באמת חייבים בתפילת המנחה כי הלא רק מי שעוסק במצוה פטור מן המצוה!..."

כפי הנראה אמר זאת רבינו הגר"ח זצ"ל על דרך הדרוש ובשביל לפייס הרבנים, כי הרי בסוגייתנו מבואר **דאפילו אם אין כוונתו רק למצוה בכל מאודו, אלא גם לצורך עצמו, עדיין נחשב עוסק במצוה**, כי סוף סוף עוסק "גם" במצווה, ואין צורך שיהיה כולו עסוק "אך ורק" במצוה. [ראו עוד בענין זה בהמשך הגליון].

ואף שהם היו יכולים להפסיק את הדיון למשך התפילה ולחזור אח"כ ולהמשיך בדיון, מכל מקום אין זה נחשב "יכול לקיים שניהם" אף לדעת התוספות, שהרי למדנו בסוגיא שלנו שהעוסק בשמירת אבידה או פקדון פטור מלהפסיק **רגע אחד** בשביל לתת צדקה לעני, למרות שלא יהיה בכך שום הפסד לאבידה.

מעשה | מצאו להם זמן לחפש מצוות?!...

ראיתי בספר 'החפץ חיים חיי ופעלו' להרמ"מ ישר, את המעשה הבא:

בלי שום תוספת מאמץ. אם כן, מדוע מי שתפילין בראשו אינו פטור מכל המצוות? משום שהוא אינו עוסק במצוה אלא מקיים מצוה. **ההלכה כהר"ן** (לפחות לבני אשכנז).

ב. בשעת מנוחה: כאשר המנוחה היא לצורך המשך המצוה, כמו חופרי קברים שעורכים הפסקה לנוח, או הולכים לדבר מצוה (הקבלת פני רבם, פדיון שבויים) שנחים בלילה על מנת להמשיך בבוקר את ההליכה – פטורים גם אז מכל המצוות. לפיכך, **חייל שיצא להצלת נפשות** (למשל בעיר עזה תובב"א), גם כשהוא במנוחה איננו חייב בשום מצוה. אבל, אם הוא יוצא משדה הקרב לימי התאוששות (בבית או בשטח כינוס) מסתמא חייב בכל המצוות.

ג. עזרה בבית: פסק הגר"נ קרליץ זצ"ל (חוט שני, עוסק במצוה) שהמסייע לאשתו/הוריו בעזרה בבית וכוונתו לשם מצוה (ולא משום שהוא עצמו חפץ ורוצה בסידור הדברים) הרי הוא עוסק במצוה.

ד. אם רוצה לקיים בכל זאת: הריטב"א כתב שאסור להחמיר ולקיים את המצוה השניה. אבל יש אומרים שאין כוונתו אלא במקרה שמפסיק לרגע מהמצוה הראשונה, אבל אם אינו מפסיק אלא מקיים שניהם כאחד, אפילו שהוא פטור כהר"ן, מ"מ מותר להחמיר. לכן, **נוהגים** להחמיר להתפלל כאשר שומרים על תינוק/חולה אם כפי הנראה לא יצטרך לו החולה בזמן התפילה. **אבל אין זה חיוב**. (חוט שני שם)

אמנם, כתב המשנה ברורה ששומר על מת שרוצה להחמיר ולאכול מצה באותו הזמן, **לא יברך על זה**, כי יתכן שאינו יכול לומר "וצונו" מאשר שאינו מצווה על זה.

ה. יש מחלוקת הפוסקים האם מי שקיים מצוה למרות שהיה פטור מצד "עוסק במצוה", צריך לחזור ולקיים את המצוה כאשר הפסיק להיות "עוסק במצוה". להלכה, הוא נפטור במעשה שעשה בזמן שהיה פטור. אבל מרנא הגר"ד פוברסקי זצ"ל היה מחמיר להצריך את הבחורים שהתפללו באמצע שמחת נישואי חברים, לחזור ולקרוא ק"ש, מפני שהיו פטורים בשעת הנישואין ויתכן שלא יצאו ידי חובה.

ו. הגבלה אחת חשובה: אדם חייב לסדר מלכתחילה את זמנו, כך שלא יתנגשו המצוות ויפטר מהן. לכן, כתב הבית יוסף, שמוכרי תפילין ומזוזות – למרות שכתוב בגמרא שהם פטורים מכל המצוות – מכל מקום זה דוקא אם **אירע באקראי** שהדברים "מתנגשים", אבל מלכתחילה הוא מחוייב לקבוע את שעות מכירת הסת"ם עד שעת התפילה, וכדומה. כך גם מי שעוסק בעזרה לאשתו / הכנות לשבת קודש, מחוייב לקבוע מראש את ההכנות לאחר/ לפני תפילת מנחה. אבל, אם אירע וההכנות לא הסתיימו מאיזו סיבה – לא יפסיק בשום פנים ואופן לשאר מצוות.

ז. עוד הגבלה: עוסק במצוה לא פטור מעבירות!... עוסק במצוה פטור מן המצוה אבל אין לו היתר לעבור עבירות באותה שעה, כמובן. ולכן, מי שעוסק במצוות צדקה למשל, איננו יכול להיפטר בכך מלסייע לאשתו וילדיו הזקוקים לו,

"מקנא אני בך בריבוי המצוות שיש לך שאתה עוסק כל היום בחסד ופיקוח נפש" אמר לו הרוקח "אני עושה הכל לפרנסתי ולא משום פיקוח נפש וחסד" אמר לו החפץ חיים **"באם תחשוב שאתה רוצה לקיים בזה גם מצוה כל מעשיך יהפכו למצוות"**. ומכך התגלגל עד שכל ענייני הצדקה נעשו על ידיו...

לכאורה **מקור דברי החפץ חיים הוא מן הגמרא שלנו**, שלמרות שכוונתו בהלוואת הכספים לצורך קבלת המשכון הנצרך לו, מכל מקום מכיון שמתכוין גם לשם מצוה נחשב הוא לעוסק במצוה לדעת רבי עקיבא שהלכה כמותו.

לעניות דעתי נראה שיש מדידה לדעת האם אכן כוונתו גם למצוה או רק לצורך פרנסה: מה יקרה אם יום אחד באמצע עבודתו יתקשרו אליו ממפעל הפיס ויבשרוהו שזכה בחמש מאות מליון ₪... אין לו שום צורך בפרנסה... האם ימהר לסגור את דלתות בית המרקחת ולרוץ לביתו בחדווה וצהלה, או שיאמר לעצמו "מה יהיה על הלקוחות שלי שזקוקים לתרופות?! אמשיך למכור עוד כמה ימים עד שאצליח להעביר את החנות למישהו אחר". זה המדד בין מי שכוונתו רק לעצמו לבין מי שכוונתו גם לשם מצוה.

העמקה | העוסק ב"תוצאות" של המצוה

בתוספות כאן מבואר שאף שלקחת המשכון איננה מצוה, אלא רק ההלוואה עצמה, מכל מקום **מכיון שמוותר לו להימנע מהלוואה בלא קבלת משכון, ממילא גם קבלת המשכון ושמירתו נחשבת בכלל עיסוקו במצוות ההלוואה**.

כלומר, מכיון שאילו לא היה מקיים את מצוות ההלוואה כלל לא היה צריך להיזקק לקבלת המשכון והטיפול בו, נחשב כל זה בכלל העיסוק במצוה.

זה חידוש גדול: הרי ההלוואה כבר ניתנה, המצווה כבר נעשתה. כעת הוא מטפל במשכון שקיבל תחת אחריותו, ממש כמו כל שומר, אלא שמכיון שבלי המצוה לא היה מכניס עצמו לחיוב השמירה – נכלל גם זה בכלל עיסוק במצוה.

לפי"ז יש לדון בהולכי בדרך מצוה, האם הם פטורים גם **בשעת חזרתם הביתה**. ויש לחלק בזה בין מצווה שהיו חייבים לקיימה גם אילו לא היתה יכולת לשוב לביתם, שאז החזרה הביתה איננה נחשבת בכלל המצוה, לבין מצווה שאינו חייב לקיימה אם לא יוכל לשוב לביתו אחר כך, שאז החזרה הביתה נחשבת גם היא חלק מהעיסוק במצוה, שהרי אילולי היה מקיים את המצוה לא היה נזקק להליכה בדרך חזור.

וכעין זה יש לדון **במי שהתנדב לערוך שמחת שבע ברכות לזוג נזקק** [אם זה מקרובי משפחה יתכן שאין כאן גמילות חסד אלא מחויבות הדדית כעין שושבינין העורכים זה לזה את השמחה], **ואחרי סיום האירוע** הוא עוסק שעה ארוכה בסידור הבית ונקיונו. האם עדיין נחשב הוא לעוסק במצוה.

שבוע קודם פטירתו של החפץ חיים, כאשר שוכב היה במיטה בעינים עצומות, כאילו נמנם, יצאו הבחורים האחדים שישבו סביבו לשעה קלה, כדי להתפלל מנחה. והנה, הקיץ החפץ חיים דוקא בהיעדרם, בת זקוניו הרבנית זקס עמדה ליד מטתו, כפי הנראה בקש למסור דבר מה, ושאל אותה: היכן הבחורים? משהשיבה שיצאו להתפלל מנחה, העיר בקולו החלש **"מצוות מחפשים הם? מצאו להם זמן לחזר אחרי מצוות!.. משאירים גוסס והולכים לחפש מצוות!..."**

נידון | המתכוון לשם מצוה ולשם פרנסה

לדעת רש"י נחלקו רבי עקיבא ורבי אליעזר **בשאלה עקרונית** שמצויה מאד: אדם שמקיים מצוה וכוונתו גם לצורך עצמו. כגון המלווה כסף לחבירו וכוונתו [גם] בשביל להשתמש במשכון (תמורת קיזוז מהחוב). לדעת רבי עקיבא, שהלכה כמותו, הוא נחשב עוסק במצוה!

והנה, המגן אברהם בסימן ל"ח כותב שתגרי ספרי תורה, תפילין ומזוזות נחשבים עוסקים במצוה רק אם עיקר כוונתם כדי להמציאן למי שצריך להן, אבל אם עיקר כוונתם רק להשתכר אינם נחשבים עוסק במצוה. והביאור הלכה שם הקשה עליו **מהגמרא שלנו** "דסבירא ליה לרבי עקיבא דהלכה כמותו דאפילו היכא שהוא מכוין להנאתו ג"כ מיקרי עוסק במצוה ופטור מלמיתב ריפתא לעניא דעל ידי זה הוי שומר שכר. ואולי דכונת הגמרא במה שאמרה מר סבר מצוה קעביד שהלווה, היינו שמסתמא מכוין בזה לקיים מצות בוראו ומכוין להנאתו גם כן, ורבי אליעזר סבר דלהנאתו לבד מכוין... אבל אם אנו יודעין שכונתו רק כדי להרויח לא מיקרי עוסק במצוה, ומכל מקום נראה לי דאם כונתו לשניהם בשוה מיקרי עוסק במצוה.

לפי זה מי **שגומל חסד עם אשתו וילדיו ומכוין לקיים בזה מצות בוראו** – נחשב עוסק במצוה, למרות שגם קודם מתן תורה היה עושה זאת מצד אהבתו ואחריותו לאשתו ובניו. כי סוף סוף מתכוין גם לשם מצוה וכמו שפסק **רבינו הגר"ק זצ"ל** בחוט שני שהמסייע לאשתו נחשב עוסק במצוה.

התבוננות | חנווני ורוקח – עוסקים במצוה?..

הגר"ח קנייבסקי זצ"ל סיפר שהמשגיח דלומז'א רבי א'ה' דושניצר סיפר להם שהיה אחד במוסקבה שהיה אחראי על ענייני הצדקה בעירו. פעם שאל אותו ר' א'ה' איך הגיע לכך, ואמר לו שמלכתחילה לא היה עוסק בחסד אלא היה רוקח בבית המרקחת בעירו, ופעם אחת נכנס אליו החפץ חיים [ה"ח הלך אז למכור ספריו ונכנס אליו לדבר מה] ואמר לו

יכול היה להכניס עצמו למצוה זו, האם אין זה דומה למי ששומר על הפקדון לאחר שנתן את ההלוואה? וצריך עיון גדול בכל זה.

הרי אילו לא היה יכול לסדר את הבית על מתכונתו מסתמא לא היה מוטל עליו לעסוק במצות שמחת החתן וכלה, ורק משום שמעיקרא ידע שהוא יכול לסדר ולנקות אחר כך –